

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфофизиология кафедрасы		044-42/11
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		40 беттің 1 беті

ТӘЖІРИБЕЛІК САБАҚТАРҒА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК НҮСҚАУЛАР

Пән: «Қалыпты тірек-қимыл аппараты және тері»

Пән коды: КТКАТ 2211

БББ атауы: 6В10117- «Стоматология»

Оқу сағаттарының / кредиттердің көлемі: 60 сағат/2 кредит

Оқытылатын курс пен семестр: II- курс, III-семестр

Практикалық сабақтар: 16 сағат

Шымкент, 2023 жыл

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфофизиология кафедрасы		044-42/11
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		40 беттің 2 беті

Сабақ №1

1. Тақырыбы: Халықаралық анатомиялық номенклатура. Біліктер мен жазықтықтар туралы түсінік. Қаңқаға жалпы шолу. Тұлға сүйектерінің құрылысы: омыртқа, төс, қабырғалар.

2. Мақсаты: Негізгі анатомиялық терминдерді, білік, жарықтықтарды оқып білу. Қаңқаның құрылыс ерекшеліктерін және оның жеке бөліктерін – омыртқа, төс, қабырғаларды білу.

3. Оқыту міндеттері: Препараттардан омыртқалардың, төс және қабырғалардың жалпы қасиеттерінің ерекшеліктерін атап, тауып көрсету

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

- Негізгі анатомиялық терминдер.
- Анатомиялық жазықтықтар мен біліктер.
- Адам қаңқасына жалпы шолу.
- Омыртқа бағанасының құрылысы, оның бөлімдері, функционалдық маңызы.
- Омыртқа бағанасының вертикальды қалпына байланысты құрылысындағы ерекшеліктер.
- Кеуде торының пішіндерінің конституционалды ерекшеліктері.
- Кеуде торының құрылысының анатомиясы.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізудің негізгі формалары/әдістері/ технологиялары:

Кіші топтарда анатомиялық препараттармен, қаңқамен жұмыс. «Пирогов» интерактивті анатомиялық тақтасында жұмыс.

6. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері:

Анатомиялық құрылымдарды қаңқада, «Пирогов» интерактивті анатомиялық тақтасында көрсету арқылы ауызша сұрау және/немесе тестілік тапсырмаларды және жағдайлық есептерді шешу.

7. Әдебиет:

Силлабуста Оқу ресурстары 11 пунктта көрсетілген

8. Бақылау (сұрақтар, тестілер, есептер):

Сұрақтар:

- Негізгі анатомиялық латын терминдерді атаңыз?
- Жазықтықтар мен біліктер туралы түсінік.
- Омыртқа жотасының құрылысы, оның бөлімдері.
- Омыртқалардың жалпы қасиеті.
- Типтік омыртқаның құрылысы.
- Мойын, кеуде омыртқа құрылысының ерекшеліктері.
- Мойын омыртқаларының I, II, VI, VII ерекшеліктері.
- I, X, XI, XII- кеуде омыртқаларының ерекшеліктері.
- Бел омыртқаларының құрылыстық ерекшеліктері.
- Төс, бөліктерінің құрылысы.
- Қабырға құрылысы, түрлері.
- Сегізкөз омыртқаларының анатомиясы.

Тесттер:

- Мандайға параллель бағытта өтетін жазықтық:
 - Горизонталді.
 - Фронталді+
 - Сагитталді
 - Вертикалді
 - Қиғаш
- Екінші мойын омыртқаның басқа омыртқалардан айырмашылығы
 - Тістәрізді өсіндісінің болуы+
 - Қылқанды өсіндісінің болуы
 - Денесінің болуы

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфофизиология кафедрасы		
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		044-42/11 40 беттің 3 беті

- D) Қабырғалық шұңқыршаларының болуы
 E) буындық беттерінің болуы
3. Кеуде омыртқалардың басқа омыртқалардан айырмашылығы:
 A) Тістәрізді өсіндісінің болуы
 B) Қылқанды өсіндісінің болуы
 C) Денесінің болуы
 D) Қабырғалық шұңқыршаларының болуы+
 E) Денесінің болмауы
4. Төстің құрамдық бөліктері:
 A) Тұтқасы+
 B) Қабыршағы
 C) Бетсүйектік өсіндісі
 D) Мойыны
 E) Ұшы
5. Семсертәрізді өсінді орналасқан:
 A) Тоқпан жілікте
 B) Жауырында
 C) Төсте+
 D) Шынтақ жілікте
 E) Бұғанада
6. Рудиментті омыртқалар:
 A) Мойын омыртқалары
 B) Кеуде омыртқалары
 C) Бел омыртқалары
 D) Сегізкөз
 E) Құйымшақ омыртқалары+
7. Кеуде торын құрауға қатысады:
 A) Төс+
 B) Жамбас сүйектері
 C) Тізе тобығы
 D) Бел омыртқалары
 E) Мойын омыртқалары
8. Дененің орталығы арқылы өтіп, оны екі симметриялық жартыға бөлетін жазықтық:
 A) фронталдық
 B) горизонталдық
 C) медиалдық
 D) орталық (медиандық) +
 E) латералдық
9. Мойын омыртқаларының саны:
 A) 4
 B) 5
 C) 7+
 D) 8
 E) 12
10. Кеуде омыртқаларының саны:
 A) 4
 B) 5
 C) 7
 D) 8
 E) 12+
11. Бел омыртқаларының саны:

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфофизиология кафедрасы		
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		044-42/11 40 беттің 4 беті

- A) 4
 B) 5+
 C) 7
 D) 8
 E) 12
12. Сегізкөз омыртқаларының саны:
- A) 4
 B) 5+
 C) 7
 D) 8
 E) 12
13. Көлденең өсінділерінде тесігі бар омыртқалар:
- A) мойын омыртқалары+
 B) кеуде омыртқалары
 C) бел омыртқалары
 D) сегізкөз омыртқалары
 E) құйымшақ омыртқалары
14. Қабырғалық шұңқырлары бар омыртқалар:
- A) мойын омыртқалары
 B) кеуде омыртқалары+
 C) бел омыртқалары
 D) сегізкөз омыртқалары
 E) құйымшақ омыртқалары
15. Ұйқылық төмпешік VI мойындық омыртқада орналасады:
- A) көлденең өсіндіде+
 B) қылқандық өсіндіде
 C) буындық жоғарғы өсіндіде
 D) омыртқаның денесінде
 E) буындық төменгі өсіндіде
16. Көлденең өсіндісінде тесік болатын омыртқалар:
- A) мойындық+
 B) кеуделік
 C) белдік
 D) сегізкөздік
 E) құйымшақтық
17. Тістік шұңқыр қай омыртқада орналасқан?
- A) омыртқада VII мойындық
 B) омыртқада VI мойындық
 C) омыртқада II мойындық
 D) ауыз омыртқада+
 E) омыртқада I кеуделік
18. Сегізкөздің анатомиялық түзілістері:
- A) құлақтәрізді беттер+
 B) жоғарғы бөлігі
 C) қиғаш сызықтар
 D) алдыңғы бөліктер
 E) қылқандық өсінді
19. Төстің бөліктері:
- A) негізі
 B) ұшы
 C) тұтқасы+

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфофизиология кафедрасы		044-42/11
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		40 беттің 5 беті

- D) емізіктәрізді өсінді
E) қылқанды өсіндісі
20. Сүбе (жалған) қабырға:
A) I қабырға
B) VII қабырға
C) VIII қабырға+
D) V қабырға
E) XI қабырға
21. Ауыз омыртқаның құрамдық бөліктері:
A) алдыңғы доға+
B) тіс
C) төменгі буындық өсінді
D) дене
E) қылқанды өсінді
22. Көлденең өсіндісінде тесігі бар:
A) кеуделік омыртқалар
B) мойындық омыртқалар+
C) белдік омыртқалар
D) сегізкөзде
E) құйымшақта
23. Кеуделік омыртқаларға тән ерекшеліктер:
A) көлденең өсінділердің тесіктерінің болуы
B) омыртқа денесінде қабырғалық шұңқырлардың болуы+
C) көлденең өсінділердің болуы
D) емізіктәрізді өсінділердің болуы
E) буындық өсінділердің болуы
24. I қабырғаның анатомиялық түзілісі:
A) бұғанаасты артериясының жүлгесі+
B) қабырға басының қыры
C) қабырғаның жүлгесі
D) трапедия тәрізді сызық
E) тәждік өсінді
25. Омыртқаның өсіндісі:
A) құстұмсықтәрізді өсінді
B) қылқан өсінді+
C) тәждік өсінді
D) мойындырық тесігі
E) бізтәрізді өсінді
26. Омыртқалардың құрамдық бөліктері:
A) доғасы+
B) қанаттары
C) тұтқасы
D) бізтәрізді өсіндісі
E) басы
27. Мойын омыртқаларына тән анатомиялық құрылымдар:
A) көлденең өсінділеріндегі тесік+
B) қылқан өсіндісі
C) көлденең өсінділері
D) емізіктәрізді өсінді
E) қабырғалық шұңқырлар
28. II-IX кеуде омыртқаларына тән анатомиялық құрылымдар:

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфофизиология кафедрасы		
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		044-42/11 40 беттің 6 беті

- А) жоғарғы және төменгі қабырғалық шұңқырлар+
 В) көлденең қабырғалық өсінді
 С) бізтәрізді өсінді
 D) емізіктәрізді өсінді
 E) ұйқы төмпешігі
29. Денесінің артқы-бүйір бетінде жартылай және толық қабырғалық шұңқырлар бар
- А) I-кеуде омыртқасы+
 В) X-кеуде омыртқасы
 С) XI-кеуде омыртқасы
 D) XII-кеуде омыртқасы
 E) YIII-кеуде омыртқасы
30. YI мойын омыртқасындағы ұйқы төмпешігі орналасқан:
- А) көлденең өсіндісінде+
 В) қылқан өсіндісінде
 С) жоғарғы буындық өсіндіде
 D) омыртқаның денесінде
 E) төменгі буындық өсіндіде
31. Омыртқа бағанасындағы мүйіс орналасқан:
- А) YV-Y бел омыртқаларының қосылған жерінде
 В) Y-бел омыртқаның сегізкөзбен қосылған жерінде+
 С) Y-бел омыртқа тұсында
 D) I-сегізкөз омыртқа тұсында
 E) XII-кеуде омыртқасы мен I бел омыртқасының қосылған деңгейінде
32. Төс бұрышының орналасқан жері:
- А) төстің денесі мен тұтқасының қосылған жері+
 В) төс денесі мен семсертәрізді өсіндісінің қосылған жері
 С) төс тұтқасының мойындырық тілігінің тұсында
 D) төс денесінің ортаңғы тұсында
 E) семсертәрізді өсінді деңгейінде
33. Қабырғаның бөлігі:
- А) денесі+
 В) аяқшасы
 С) төмпешігі
 D) доғасы
 E) құйрығы
34. Басында қыры жоқ қабырға
- А) I-қабырға+
 В) X-қабырға
 С) IX-қабырға
 D) II-қабырға
 E) Y-қабырға
35. I-қабырғада бұғанаасты артериясының жүлгесі орналасқан жер:
- А) алдыңғы сатылы бұлшықет төмпешігінің артында+
 В) алдыңғы сатылы бұлшықет төмпешігінің алдында
 С) алдыңғы сатылы бұлшықет төмпешігінде
 D) қабырға төмпешігінің алдында
 E) қабырғаның төменгі бетінде

Есептер:

№1. Көшеде алған жарақаттан кейін зардап шеккен адамда жүрек жұмысы тоқталды. Алғашқы көмекті қалай көрсетеміз және қаңқаның қай бөліктеріне зақым келді?

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфофизиология кафедрасы		044-42/11
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		40 беттің 7 беті

Жауап: Төс сүйегі аймағында ритімді қозғалыс арқылы жүрекке жасанды массаж жасау керек.

№2. Көшеде алған жарақаттан ұйқы артериясының тармақтарынан мойын аймағынан қан ақты, қан ағуын уақытша тоқтатуға бола ма?

Жауап: Мойын аймағындағы ұйқы артерияларының қан ағуын тоқтату үшін оны VI мойын омыртқасының көлденең өсіндісіндегі төмпешікке басады.

№3. Омыртқалардың қысқа қырқа өсіндісінде және көлденең өсіндісінде кішкене тесіктер бар. Омыртқаны анықта

Жауап: Типтік мойын омыртқасы

Сабақ №2

1.Тақырыбы: Иық белдеуі және қолдың еркін бөлігі сүйектерінің құрылысы. Жамбас белдеуі және аяқтың еркін бөлігі сүйектерінің құрылысы

2. Мақсаты: Иық белдеуі және қолдың еркін бөлігінің және қол ұшы сүйектерінің құрылысын оқып білу. Жамбас белдеуі, сан, сирақ және аяқ ұшы сүйектерінің құрылысын оқып білу.

3. Оқыту міндеттері: Иық белдеуі және еркін иық белдеу сүйектерінің жеке бөліктерін латынша көрсету және атап студенттерге үйрету. Иық белдеу сүйектерінің түтікті сүйектерінің оң және сол жағын ажырата білу. Эпифиз, метафиз, апофиз, диафизді көрсету. Аяқтың еркін бөлігінің сүйектерінің препараттарында тауып,атап, көрсетіп, оның аяқ сүйектерінің оң және сол бөліктерін ажырата білу керек.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Қолдың еркін бөлігі сүйектерінің қаңқасы қандай бөліктерден тұрады?
2. Қолдың еркін бөлігінің сүйектерін атаңыз
3. Жоғары иық белдеу сүйектерін атаңыз
4. Бұғананың құрылысы ерекшелігі, және оң, сол жағын анықтау.
5. Жауырынның құрылысы, оң және сол жақ айырмашылығын анықтау.
6. Иық, шынтақ, кәрі жілік және қол ұшы сүйектерінің құрылысы.
7. Жамбас белдеуіне қандай сүйектер жатады?
8. Мықын сүйектің бөліктерін көрсетіп, атаңыз.
9. Қасаға сүйектің бөліктерін көрсетіп, атаңыз.
10. Шонданай сүйектің бөліктерін көрсетіп, атаңыз.
11. Ортан жіліктің, сирақ сүйектерінің құрылысы көрсетіп, атаңыз.
12. Аяқ ұшы сүйектерінің құрылысы, көрсетіп атаңыз.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізудің негізгі формалары/әдістері/ технологиялары:

Кіші топтарда анатомиялық препараттармен, қаңқамен жұмыс. «Пирогов» интерактивті анатомиялық тақтасындажұмыс.

6. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері:

Анатомиялық құрылымдарды қаңқада, «Пирогов» интерактивті анатомиялық тақтасында көрсету арқылы ауызша сұрау және/немесе тестілік тапсырмаларды және жағдайлық есептерді шешу.

7. Әдебиет:

Силлабуста Оқу ресурстары 11 пунктта көрсетілген

8. Бақылау (сұрақтар, тестілер, есептер):

Сұрақтар:

1. Жауырынның құрылысы, оның қаңқа тұлғасында орналасуы.
2. Бұғананың құрылысы, оның скелетотопиясы.
3. Иық, шынтақ, кәрі жілік сүйектерін латын тілінде атаңыз
4. Түтікті қол сүйектердің оң және сол жағын ажырату
5. Қол ұшы сүйектерінің латынша атауы
6. Бөлімнің құрылысы: қол ұшы, алақан, саусақ бақайшықтары.
7. Жамбас белдеуі сүйектерінің жалпы сипаттамасы.
8. Жамбас сүйектерінің функционалдық маңызы.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфофизиология кафедрасы		
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		044-42/11 40 беттің 8 беті

9. Сан сүйектерінің бөліктерін атаңыз
10. Асықты жілік, асықты жілік шыбығын сипаттаңыз
11. Аяқ ұшы сүйектерінің бөліктерін көрсетіп, атаңыз, табан сүйектерінің проксимальды және дистальды қатарын қандай сүйектер түзеді?
12. Аяқ ұшы сүйектерінің анатомиялық ерекшеліктерін сипаттаңыз

Тесттер:

1. Анатомиялық мойын мен хирургиялық орналасқан:
 - A) Токпан жілікте+
 - B) Жауырында
 - C) Жамбас сүйегінде
 - D) Төсте
 - E) Шынтақ жілікте
2. Иық белдеуінің сүйектері:
 - A) Жауырын+
 - B) Шүйде сүйек
 - C) Шеке сүйек
 - D) Жамбас сүйек
 - E) Жоғарғы жақсүйек
3. Буындық ойыс, cavitas glenoidalis, орналасқан
 - A) Токпан жілікте
 - B) Бұғанада
 - C) Жауырында+
 - D) Жамбас сүйегінде
 - E) Сынатәрізді сүйекте
4. Жауырынның өсінділері:
 - A) Бізтәрізді өсінді
 - B) Көлденең өсінді
 - C) иықтық өсінді (Акромион) +
 - D) Тәждік өсінді
 - E) Шынтақтық өсінді
5. Білек сүйегі:
 - A) Токпан жілік
 - B) Шынтақ жілік+
 - C) Жамбас сүйек
 - D) Жарты ай тәрізді сүйек
 - E) Бұғана
6. Жіліктің (түтікті сүйектердің) ортаңғы бөлігінің аталуы:
 - A) диафиз+
 - B) эпифиз
 - C) метафиз
 - D) апофиз
 - E) диплоэ
7. Жіліктің (түтіктің сүйектердің) денесі мен шеттері аралығындағы бөлігі:
 - A) диафиз
 - B) эпифиз
 - C) метафиз+
 - D) апофиз
 - E) диплоэ
8. Жіліктің (түтіктің сүйектердің) шеттерінің аталуы:
 - A) диафиз

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфофизиология кафедрасы		
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		044-42/11 40 беттің 9 беті

В) эпифиз+

С) метафиз

Д) апофиз

Е) диплоэ

9. Жауырын құрылысы бойынша:

А) түтікті

В) қалыпсыз

С) жалпақ+

Д) аралас

Е) ауалық

10. Тоқпан жілік құрылысы бойынша:

А) жілік (түтікті сүйек) +

В) кемікті сүйек

С) аралас сүйек

Д) ауалы сүйек

Е) жалпақ сүйек

11. Иық белдеуінің сүйегі:

А) төс

В) жауырын+

С) тоқпан жілік

Д) шынтақ жілік

Е) кәрі жілік

12. Жауырынның буындық ойысы орналасқан:

А) жоғары бұрышында

В) төменгі бұрышында

С) латералдық бұрышында+

Д) акромионда

Е) құстұмсықтәрізді өсіндіде

13. Жауырын қылқанының орналасқан жері:

А) жоғары бұрышында

В) төменгі бұрышында

С) латералді бұрышында

Д) қабырғалық бетінде

Е) артқы бетінде+

14. Иықтық (акромион) және құстұмсықтәрізді өсінділері бар сүйек:

А) төс

В) жауырын+

С) тоқпан жілік

Д) шынтақ жілік

Е) кәрі жілік

15. Екі мойны бар сүйек:

А) тоқпан жілік+

В) ортан жілік

С) шынтақ жілік

Д) асықты жілік

Е) кәрі жілік

16. Дисталдық шетінде 3 - шынтақтық, кәрі жіліктік және тәждік шұңқырлары бар сүйек:

А) жауырын

В) тоқпан жілік+

С) шынтақ жілік

Д) кәрі жілік

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфофизиология кафедрасы		
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		044-42/11 40 беттің 10 беті

- Е) бұғана
17. Қол басының бөліктері:
- А) білезік+
 - В) тілерсек
 - С) толарсақ
 - Д) негізі
 - Е) апофиз
18. Жауырынның тілігі орналасқан:
- А) медиалдық жиекте
 - В) жоғарғы жиекте+
 - С) иықтық өсіндіде
 - Д) латералдық жиекте
 - Е) жауырынның қылқанында
19. Жауырынның анатомиялық түзілістері:
- А) буындық ойыс+
 - В) қылқанды өсінді
 - С) үлкен төмпешік
 - Д) ұршықтық ойыс
 - Е) құстұмсық тәрізді өсінді
20. Тоқпан жіліктің артқы бетіндегі анатомиялық түзіліс:
- А) төмпешік аралық жүлге
 - В) дельтатәрізді бұдырмақ
 - С) үлкен төмпешік
 - Д) кәрі жіліктік нервтің жүлгесі+
 - Е) кіші төмпешік
21. Шынтақтық жіліктің анатомиялық түзілістері
- А) қабырғалық тілік
 - В) үлкен төмпешік
 - С) шығыршықтәрізді тілік+
 - Д) кіші төмпешік
 - Е) мойындырықтық тілік
22. Білезік сүйектерінің дисталдық қатарын түзеді:
- А) үшқырлы сүйек
 - В) жарты ай тәрізді сүйек
 - С) тобық сүйек
 - Д) трапециялық сүйек+
 - Е) бұршақтәрізді сүйек
23. Тәждік өсіндісі болатын сүйектер:
- А) самай сүйек
 - В) иық сүйегі
 - С) жоғарғы жақсүйек
 - Д) бетсүйек
 - Е) кәрі жілік+
24. Тоқпан жіліктің проксималдық шетіндегі құрылым:
- А) шынтақтық шұңқыр
 - В) басы+
 - С) айдаршық
 - Д) анатомиялық мойын+
 - Е) тоқпан жіліктің шығыршығы
25. Тоқпан жіліктің анатомиялық түзілісі:
- А) буындық ойыс

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфофизиология кафедрасы		
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		044-42/11 40 беттің 11 беті

- В) төмпешікаралық жүлге+
- С) тәждік өсінді
- Д) біз тәрізді өсінді
- Е) ұршықтық шұңқыр
26. Кәрі жіліктің проксималдық шетіндегі құрылым:
- А) шынтақтық тілік
- В) басы+
- С) кіші төмпешік
- Д) үлкен төмпешік
- Е) бізтәрізді өсінді
27. Иық белдеуінің сүйектері:
- А) І-қабырға
- В) бұғана+
- С) тоқпан жілік
- Д) қабырға
- Е) төс
28. Жауырынның буындық ойысы орналасқан жер:
- А) акромион
- В) жауырынның жоғарғы бұрышы
- С) құстұмсықтәрізді өсінді
- Д) жауырынның латералді бұрышы+
- Е) қылқанды өсіндісі
29. Бұғанадағы конустәрізді төмпешік пен трапециялық сызықтың орналасқан беті:
- А) жоғарғы беті
- В) алдыңғы беті
- С) төменгі беті+
- Д) артқы беті
- Е) бұғананың төстік шеті
30. Тоқпан жіліктің дисталді шетіндегі анатомиялық құрылым:
- А) тәжді шұңқыр+
- В) кіші төмпешік
- С) үлкен төмпешік
- Д) төмпешік аралық жүлге
- Е) бізтәрізді өсінді
31. Кәрі жіліктің дисталді шетінде орналасқан анатомиялық құрылым:
- А) шынтақ жілік
- В) басы
- С) мойыны
- Д) бізтәрізді өсінді+
- Е) кәрі жілік бұдырмағы
32. Білезіктің проксималді қатарында орналасқан сүйек:
- А) бас сүйек
- В) асық сүйек
- С) ілмектәрізді сүйек
- Д) текше сүйек
- Е) үшқырлы сүйек+
33. Бізтәрізді өсіндісі бар сүйек:
- А) тоқпан жілік
- В) шынтақ жілік+
- С) орган жілік
- Д) табан сүйек

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфофизиология кафедрасы		044-42/11
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		40 беттің 12 беті

- Е) жауырын
 34. Жауырынға жатады:
 А) қылқанды өсінді
 В) тәждік өсінді
 С) бетсүйектік өсінді
 D) ұяшықтық өсінді
 Е) құстұмсықтәрізді өсінді+
 35. Шынтақ жіліктің проксималдық шетіндегі құрылым:
 А) басы
 В) шынтақтық өсінді+
 С) шығыршық өсіндісі
 D) сынатәрізді өсіндісі
 Е) басы

Есептер:

№ 1. Кенеттен құлағаннан адамның білек сүйектерінің біреуі сынды. Сонда білектің алдыңғы – латеральды қырында патологиялық қозғалыс байқалады. Зардап шеккен адамның қай сүйегі сынды?

Жауап: Зардап шеккен адамның кәрі жілік сүйегі сынды.

№ 2. Шешесі 7 жасар қызын хирургқа әкелді. Әкелген себебі: қызының білегі шынтақ буынынан 180⁰–тан көпке жазылады. Бірақ хирург патология таппады, шешесін жұбатты. Неге хирург 180⁰ жазылатынын патология деп таппады?

Жауап: Балаларда және кейбір әйелдерде аса көп білектің жазылатыны, жалғамалар аппаратының осалдығынан, шынтақ өсіндісінің мөлшерінің кішкентайлығынан болады.

№ 3. 7 жастағы баланың табан сүйектерінің рентгенограмасында дәрігер өкше сүйегі аймағында көптеген сынықтарды көрді. Себеп неде?

Жауап: 7-9 жас аралығындағы балада өкше төмпешігі сүйектерінің сүйектенуі бірнеше нүктеде дамиды, олар 12-15 жасқа келген кезде ғана денесімен бітеседі.

№ 4. Баланың жасын білу үшін дәрігерге сан сүйегінің рентгенограммасын әкеліп көрсеткен, ал онда сан сүйегінің басында тек бір ғана сүйектену нүктесі көрінеді. Бала неше жаста?

Жауап: Бала 1 жаста.

Сабақ №3

1. Тақырыбы: Бас миы және бет сүйектерінің құрылысы.

2. Мақсаты: Ми сауыты сүйектерін құраушы сүйектердің құрылысын, жастық және жыныстық ерекшеліктерін білу қажет. Бет сүйектерінің, құрылысын білу керек

3. Оқыту міндеттері: Ми сауыты сүйектерін құраушы жеке сүйектерді көрсетіп қоймай, жұп сүйектердің оң және сол жақтық бөлігін бір-бірінен ажырата білу керек. Пепараттардан жеке бет сүйектерді тауып, олардың бассүйекте орналасу орнын, жұп сүйектердің оң жақтағысын сол жақтағысынан айыра білу керек.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Бассүйектің бөліктерін атаңыз.
2. Бассүйектің қызметін анықтаңыздар.
3. Бассүйектің негізі мен күмбезінің аралық шекарасын анықтаңыз.
4. Ми сауыты сүйектерінің латынша аттарын атаңыз.
5. Бассүйектің жалпы сипаттамасы, олардың мисауыт пен бет сүйектеріне бөлінуі.
6. Ми және бет әлпет бөлімінің шекарасын көрсету.
7. Бет сүйектерін көрсету және атау.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізудің негізгі формалары/әдістері/ технологиялары:

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфофизиология кафедрасы		
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		044-42/11 40 беттің 13 беті

Кіші топтарда анатомиялық препараттармен, қаңқамен, бассүйекпен жұмыс. «Пирогов» интерактивті анатомиялық тақтасында жұмыс.

6. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері:

Анатомиялық құрылымдарды қаңқада, бассүйекте, «Пирогов» интерактивті анатомиялық тақтасында көрсету арқылы ауызша сұрау және/немесе тестілік тапсырмаларды және жағдайлық есептерді шешу.

7. Әдебиет:

Силлабуста Оқу ресурстары 11 пунктта көрсетілген

8. Бақылау (сұрақтар, тестілер, есептер):

Сұрақтар:

1. Бассүйектің милық және беттік бөлімінің жалпы сипаттамасы.
2. Маңдай сүйектің қабыршақтық бөлігінің құрылысы.
3. Маңдай сүйектің көзұялық бөлігінің құрылысын сипаттаңыз.
4. Маңдай сүйектің мұрындық бөлігінің құрылысын сипаттаңыз.
5. Шеке сүйектің сыртқы және ішкі бетін сипаттаңыз.
6. Шүйде сүйегінің құрылысына тоқталыңыз.
7. Сынатәрізді сүйектердің бөліктерін көрсетіп, олардың құрылысын баяндаңыз.
8. Бассүйектен самай сүйектің орналасатын орынын анықтаңыз.
9. Самай сүйектің құрылысын сипаттаңыз.
10. Самай сүйектерінің өзектерін атаныз.
11. Торлы сүйектің құрылысын сипаттаңыз.
12. Бет әлпет сүйектерін атаңыз және көрсетіңіз.
13. Жоғарғы жақсүйектің беттерін атаңыз көрсетіңіз.
14. Жоғарғы жақсүйектің өсінділері атаңыз.
15. Мұрын кеуіктерін атап, олардың қайсысы жеке сүйек болып табылады?
16. Таңдай сүйектің өсіндісін атаңыз.
17. Таңдай сүйектің перпендикулярлы табакшасының беттерін атаңыз, қайсысы медиалды болып табылады?
18. Таңдай сүйектердің перпендикулярлы табакшасы қандай өсінділерден аяқталады?
19. Бет әлпет сүйектерінің тесіктерін және өсінділерін көрсетіп атаңыз.
20. Төменгі жақ сүйектің бөлімдерін атаңыз және көрсетіңіз.
21. Төменгі жақсүйектің өсінділерін атаңыз.
22. Төменгі жақсүйектің бұдырмағын атаңыз.
23. Бет сүйектерінің ішіндегі ауалы (қуысты) сүйектерді атаңыз.

Тесттер:

1. Мисауытқа (бассүйектің милық бөлігі) жатады:
 - A) Маңдай сүйек+
 - B) Таңдай сүйек
 - C) Төменгі жақсүйек
 - D) Желбезек
 - E) Жоғарғы жақсүйек
2. Пирамида (тастық бөлік) орналасқан:
 - A) Маңдай сүйекте
 - B) Шүйде сүйекте
 - C) Самай сүйекте+
 - D) Шеке сүйекте
 - E) Сынатәрізді сүйекте
3. Бассүйектің милық бөлігінің (мисауыттың) сүйегі:
 - A) шүйделік сүйек+

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфофизиология кафедрасы		
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		044-42/11 40 беттің 14 беті

- В) көзжастық сүйек
 С) мұрындық сүйек
 D) жоғарғы жақсүйек
 E) төменгі жақсүйек
4. Ішкі ұйқы артериясы өтетін самайлық сүйектің өзегі:
 A) canalis musculotubarius
 B) canalis facialis
 C) canalis caroticus+
 D) canaliculus cochlea
 E) canaliculus tympani
5. Беттік нерв өтетін самайлық сүйектің өзегі:
 A) canalis musculotubarius
 B) canalis facialis+
 C) canalis caroticus
 D) canaliculus cochlearis
 E) canaliculus tympanicus
6. Төменгі жақсүйек пен буын құрайтын сүйек:
 A) бетсүйек
 B) самайлық сүйек+
 C) жоғарғы жақсүйек
 D) шүйделік сүйек
 E) шекелік сүйек
7. Торлық (тесіктелген) табақшасы бар сүйек:
 A) маңдайлық сүйек
 B) көзжастық сүйек
 C) сынатәрізді сүйек
 D) кеңісірік (тор сүйек) +
 E) мұрындық сүйек
8. Бассүйектің ең үлкен тесігі орналасқан сүйек:
 A) маңдайлық
 B) шекелік
 C) шүйделік+
 D) самайлық
 E) бетсүйектік
9. Бассүйектің милық бөлігінің (мисауыттың) қызметі:
 A) тыныс алу ағзаларының бастапқы бөлігін жабады
 B) мидың орналасқан орны+
 C) ас қорыту ағзаларының баспақы бөлігін жабады
 D) дыбыс ағзаларының орналасқан жері
 E) сезім ағзаларының орналасқан жері
10. Бассүйектің тақ сүйегі:
 A) маңдайлық+
 B) жоғарғы жақсүйек
 C) таңдайлық
 D) самайлық
 E) шекелік
11. Қабыршағы бар сүйек:
 A) сынатәрізді сүйек
 B) тор сүйек
 C) маңдай сүйек+
 D) жауырын сүйек

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфофизиология кафедрасы		
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		044-42/11 40 беттің 15 беті

- Е) шеке сүйек
12. Маңдайлық сүйектің анатомиялық түзілісі:
- А) кеңсірік үсті (глабелла)+
- В) көру өзегі
- С) дөңгелек тесік
- Д) көзұя асты жиегі
- Е) қиғаш сызық
13. Сынатәрізді сүйектің анатомиялық түзілісі:
- А) соқыр тесік
- В) дөңгелек тесік+
- С) шүйделік тесік
- Д) бет өзегі
- Е) мойындырық тесігі
14. Тіластылық өзек орналасқан:
- А) шүйде сүйекте+
- В) жоғарғы жақсүйекте
- С) төменгі жақсүйекте
- Д) сынатәрізді сүйекте
- Е) таңдай сүйекте
15. Кеңсіріктің (торлы сүйек) құрылымы:
- А) кеңсіріктік тілік
- В) перпендикулярлы табақша+
- С) мұрындық төменгі қалқан
- Д) таңдай сүйегі
- Е) горизонталдық табақша
16. Самай сүйектің анатомиялық түзілісі:
- А) көлденең өсінді
- В) бетсүйектік өсінді+
- С) сынатәрізді өсінді
- Д) құстұмсық өсінді
- Е) маңдайлық өсінді
17. Біз-емізктәрізді тесікте аяқталады:
- А) емізктәрізді өзекше
- В) дабыл өзекшесі
- С) беттік өзек+
- Д) ұйқы-дабыл өзекшелері
- Е) бұлшықет-түтік өзегі
18. Самай сүйектің өзегі:
- А) айдаршықтық өзек
- В) беттік өзек+
- С) көру өзегі
- Д) әкелуші өзек
- Е) бүйір өзегі
19. Қанаттәрізді өзек орналасқан:
- А) самайлық сүйекте
- В) төменгі жақсүйекте
- С) сынатәрізді сүйекте+
- Д) таңдайлық сүйекте
- Е) жоғарғы жақсүйекте
20. Сагитталдық жоғарғы қойнаудың жұлгесі орналасқан:
- А) самай сүйекте

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфофизиология кафедрасы		044-42/11
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		40 беттің 16 беті

- B) маңдай сүйекте+
- C) көзжас сүйегі
- D) сынатәрізді сүйекте
- E) тор сүйекте
- 21. Тастық жоғарғы қойнауының жүлгесі орналасқан:
 - A) сынатәрізді сүйекте
 - B) шүйде сүйекте
 - C) маңдай сүйекте
 - D) самай сүйекте+
 - E) кеңсірікте
- 22. Шүйделік қабыршақтың анатомиялық түзілісі:
 - A) доғатәрізді төмпешік
 - B) көлденең қойнау жүлгесі+
 - C) тастық төменгі қойнауының жүлгесі
 - D) сагитталдық төменгі қойнауының жүлгесі
 - E) мойындырықтық тілік
- 23. Самайлық сүйектің қабыршақты бөлігінің анатомиялық түзілістері:
 - A) төменгі жақсүйектік шұңқыр+
 - B) тәждік өсінді
 - C) еміздік тәрізді төмпешік
 - D) ұйқылық өзек
 - E) біземіздіктәрізді өсінді
- 24. Мисауыттың сүйегі:
 - A) маңдай сүйек+
 - B) көзжас сүйек
 - C) таңдай сүйек
 - D) кеңсірік
 - E) мұрын сүйек
- 25. Маңдай сүйектің бөліктері:
 - A) қабыршағы+
 - B) денесі
 - C) көзжастық бөлігі
 - D) латералдық бөлігі
 - E) самайлық бөлігі

Есептер:

№1. Автомобиль авариясынан адам басының бүйір беті жарақаттанды. Самай сүйегінің қабыршығы пирамидадан бөлінді. Бұндай жағдайда самай сүйегінің қай каналы бұзылды?

Жауап: Бұлшықет-түтіктері өзек зақымдалады.

№2. Операция кезінде хирург самай сүйектің астыңғы бетіндегі пирамидасында мойындырық тесікке бағытталған. Оператордың дұрыс емес әрекетінде қандай канал бұзылуы мүмкін?

Жауап: Оператордың дұрыс емес әрекетінде ұйқы артериясының өзегі бұзылуы мүмкін, арты қан кетуге соқтыруы ықтимал

№3. Бір жасар балада рентгенологиялық суретте бассүйектің маңдай бөліміндегі ортаңғы сызығында саңылау байқалады. Оның себебі неде?

Жауап: Маңдай сүйек екі бөліктен дамиды, 2 жасқа таман метопикалық тігіспен бітіседі.

№4. Жол апатынан кейін зардап шеккен адамда мұрын жарақаттанды. Бұл жерде мұрын пердесінің сынуы байқалды. Бұл жағдайда қай сүйек зақымданған?

Жауап: Торлы сүйек пен өре сүйек.

№ 5. Қабыну процессі кезінде көз алмасының төменгі қабырғасында іріңді процесс пайда болды. Емдеуші дәрігер қабыну процессінің көз алмасынан қанат таңдай шұңқырына дейін жайылып

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфофизиология кафедрасы		044-42/11
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		40 беттің 17 беті

кетуін күдіктенеді. Қандай тесік арқылы қабыну процессі қанат таңдай шұңқырына өтіп кетуі мүмкін?

Жауап: Қабыну процессінң қанат таңдай шұңқырына төменгі көздік саңылау арқылы өтуі мүмкін

Сабақ №4

1. Тақырыбы: Бас сүйектің топографиясы. Бүтін бас сүйек. Жастық ерекшеліктері.

2. Мақсаты: Бассүйектің: мисауыт мен бет сүйектерінің топографиясын, шекараларын оқып білу.

3. Оқыту міндеттері: Бассүйектердің құрылысын үйрете, ажырата білу. Оларды латынша атау.

4.Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1.Бассүйектің күмбезі мен негізінің аралық шекарасын анықтаңыз.

2 Бассүйек негізі оның беттері.

3. Бассүйек шұңқырының шекаралары, тесіктердің маңызы, олардың көмегімен бассүйек шұңқырлары басқа қуыстарымен байланысады.

4. Сыртқы бассүйек негізінің рельефін сипаттау.

5. Мұрын қуысының сүйекті қабырғаларын атаңыз, көз ұясы, ауыз қуысы,самай, самайасты және қанат таңдай шұңқырлары, сонымен қатар сүйекті өзектің тесіктері, әртүрлі қуыспен байланысы.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізудің негізгі формалары/әдістері/ технологиялары:

Кіші топтарда анатомиялық препараттармен, қаңқамен,бассүйекпен жұмыс. «Пирогов» интерактивті анатомиялық тақтасында жұмыс.

6. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері:

Анатомиялық құрылымдарды қаңқада, бассүйекте, «Пирогов» интерактивті анатомиялық тақтасында көрсету арқылы ауызша сұрау және/немесе тестілік тапсырмаларды және жағдайлық есептерді шешу.

7. Әдебиет:

Силлабуста Оқу ресурстары 11 пунктта көрсетілген

8. Бақылау (сұрақтар, тестілер, есептер):

Сұрақтар:

1. Бассүйектің жеке және жастық, жыныстық ерекшеліктері. Бассүйектің варианттары мен ауытқулары.
2. Бет әлпет сүйектері. Көзұясы және мұрын қуысы.
3. Самай сүйек, оның бөліктері, өзектері және аттары.
4. Сына тәрізді сүйек, оның бөліктері, тесіктері және оның дамуы.
5. Қанаттаңдай шұңқыр, оның қабырғасы, тесіктері және оның маңызы.
6. Мұрынқасы қойнаулары, оның маңызы.
7. Бассүйектің ішкі негізі, тесіктері, оның маңызы.
8. Бассүйектің сыртқы негізі, тесіктері, оның маңызы.
9. Бассүйек құрылысындағы ерекшеліктер, пішіндері. Бассүйек пішініне қарай бассүйек көрсеткіштері.
10. Нәрестенің бассүйегінің құрылыс ерекшеліктері.

Тесттер:

1. Мұрынның алдыңғы тесігінің аталуы:

A) Алмұрттәрізді тесік+

B) Хоандар

C) Көзұяның жоғарғы саңылауы

D) Көзұяның төменгі саңылауы

E) Көру нервінің өзегі

2. Көзұяның жоғарғы және латералді қабырғаларының аралығында орналасқан:

A) Алмұрттәрізді тесік

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфофизиология кафедрасы		
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		044-42/11 40 беттің 18 беті

- В) Хоандар
 С) Көзұяның жоғарғы саңылауы+
 D) Көзұяның төменгі саңылауы
 E) Көру нервiнiң өзегi
3. Көзұяның төменгі қабырғасы мен латералді қабырғаларының аралығында орналасқан:
 A) Алмұрттәрізді тесік
 B) Хоандар
 C) Көзұяның жоғарғы саңылауы
 D) Көзұяның төменгі саңылауы+
 E) Көру нервiнiң өзегi
4. Бассүйектік ортаңғы шұңқырына ашылады:
 A) соқыр тесік
 B) сопақ тесік+
 C) төменгі көзұялық саңылау
 D) мойындырық тесік
 E) үлкен тесік
5. Мұрын-көзжас өзегі ашылады:
 A) мұрындық жоғарғы жолға
 B) мұрындық ортаңғы жолға
 C) ауыз қуысына
 D) мұрындық төменгі жолға+
 E) гаймор қойнауына
6. Сынатәрізді қойнау ашылады:
 A) бассүйектік алдыңғы шұңқырға
 B) мұрындық ортаңғы жолға
 C) мұрындық жоғарғы жолға+
 D) бассүйектік ортаңғы шұңқырға
 E) мұрындық төменгі жолға
7. Хоаналарды түзуге қатысады:
 A) желбезек+
 B) шүйде сүйек
 C) көзжас сүйек
 D) төменгі жақсүйек
 E) кеңсірік (торлы сүйек)
8. Қанаттәрізді шұңқырға ашылады:
 A) соқыр тесік
 B) сопақ тесік
 C) көзұялық жоғарғы саңылау
 D) көзұялық төменгі саңылау+
 E) қылқанды тесік
9. Ішкі есту тесігі орналасқан:
 A) пирамиданың алдыңғы бетінде
 B) пирамиданың артқы бетінде+
 C) пирамиданың төменгі бетінде
 D) пирамиданың жоғарғы бетінде
 E) пирамиданың бүйірлік бетінде
10. Бассүйектік ортаңғы және артқы шұңқырларды бөледі:
 A) самай сүйек пирамидасының алдыңғы жиегі
 B) самай сүйек пирамидасының жоғарғы жиегі+
 C) самай сүйек пирамидасының артқы жиегі
 D) түрік ертоқымының төмпешігі

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфофизиология кафедрасы		044-42/11
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		40 беттің 19 беті

- Е) әтеш айдары
11. Бетсүйектік доғаны түзуге қатысады:
- А) маңдай сүйек
В) сынатәрізді сүйек
С) самай сүйек+
D) шүйде сүйек
Е) төменгі жақсүйек
12. Ламбдатәрізді жік орналасқан:
- А) самай және шеке сүйектердің арасында
В) маңдай және шеке сүйектердің арасында
С) шеке және шүйде сүйектердің арасында+
D) самай және сынатәрізді сүйектердің арасында
Е) самай және шүйде сүйектердің арасында
13. Сынатәрізді сүйектің үлкен қанатындағы тесік:
- А) жыртық тесік
В) дөңгелек тесік+
С) төменгі көзұясы
D) соқыр тесік
Е) бет өзегі
14. Шүйде сүйектің негіздік (базиярлық) бөлігіндегі анатомиялық түзіліс:
- А) шүйделік айдаршық
В) жоғарғы тасты қойнау жүлгесі
С) көлденең қойнауудың жүлгесі
D) шүйделік шодыр
Е) жұтқыншақтық төмпешік+
15. Шүйделік қабыршақтың анатомиялық түзілісі:
- А) доғатәрізді төмпешік
В) көлденең қойнау жүлгесі+
С) тастық төменгі қойнауудың жүлгесі
D) сагитталдық төменгі қойнауудың жүлгесі
Е) мойындырықтық тілік
16. Самайлық сүйектің қабыршақты бөлігінің анатомиялық түзілістері:
- А) төменгі жақсүйектік шұңқыр+
В) тәждік өсінді
С) еміздік тәрізді төмпешік
D) ұйқылық өзек
Е) біземіздіктәрізді өсінді
17. Қанаттәрізді-таңдай шұңқыры мен бассүйектік ортаңғы шұңқырын байланыстыратын тесік:
- А) сопақ тесік
В) көзұялық жоғарғы саңылау
С) көзұялық төменгі саңылау
D) дөңгелек тесік+
Е) сынатәрізді-таңдайлық тесік
18. Көзұяға ашылады:
- А) бет өзек
В) сопақ тесік
С) жоғарғы көзұялық саңылау+
D) соқыр тесік
Е) дөңгелек тесік
19. Бассүйектің ортаңғы және артқы шұңқырларының арасында өтетін шекара:
- А) шүйделік сыртқы шодыр

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфофизиология кафедрасы		044-42/11
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		40 беттің 20 беті

- B) шүйделік ішкі шодыр
- C) самай сүйек пирамидасының жоғарғы жиегі+
- D) кіші қанаттар
- E) тәждік жік
- 20. Қанаттәрізді-таңдайлық шұңқырды мұрын қуысымен байланыстырады:
 - A) сынатәрізді – таңдай тесігі+
 - B) дөңгелек тесік
 - C) сопақ тесік
 - D) көзұялық төменгі саңылау
 - E) қанаттәрізді өзек
- 21. Қанаттәрізді шұңқырдың алдыңғы қабырғасын түзеді:
 - A) таңдайлық сүйектің перпендикулярлық табақшасы
 - B) самайлықастылық қыр
 - C) сынатәрізді сүйектің қанаттәрізді өсіндісі
 - D) жоғарғы жақсүйек+
 - E) бетсүйек
- 22. Дөңгелек тесік орналасқан:
 - A) маңдай сүйекте
 - B) сынатәрізді сүйекте+
 - C) торлы сүйекте (кеңсірікте)
 - D) шүйде сүйекте
 - E) самай сүйекте
- 23. Бассүйек күмбезін құрайтын анатомиялық құрылымдар:
 - A) самай сүйек қабыршағы+
 - B) көзжас сүйек
 - C) таңдай сүйек
 - D) кеңсірік
 - E) бетсүйек
- 24. Маңдай сүйек қабыршағының сыртқы бетінде орналасқан анатомиялық құрылым:
 - A) самайлық сызық+
 - B) маңдайлық қыр
 - C) торлық тілік
 - D) көзұяастылық тесік
 - E) әтеш айдары
- 25. Самай сүйек пирамидасының алдыңғы бетіндегі анатомиялық құрылым:
 - A) бұлшықет-түтіктік өзек
 - B) мойындырық шұңқыры
 - C) тасты шұңқырша
 - D) доғатәрізді томпақ+
 - E) ішкі есту тесігі
- 26. Самай сүйек пирамидасының төменгі бетіндегі анатомиялық құрылым:
 - A) доғаасты шұңқыры
 - B) есту түтігінің тесігі
 - C) ұйқы өзегінің сыртқы тесігі+
 - D) сопақша тесік
 - E) үшкіл нерв батыңқысы
- 27. Төменгі жақсүйектің тармағындағы анатомиялық құрылым:
 - A) иек қылқаны
 - B) тәждік өсінді+
 - C) бізтәрізді өсінді
 - D) бұдырлы сызық

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфофизиология кафедрасы		
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		044-42/11 40 беттің 21 беті

- Е) қосқарыншалы шұңқыр
28. Алдыңғы бассүйек шұңқырын құруға қатысатын сүйектер:
- А) көзжас сүйегі
 - В) маңдай сүйек+
 - С) шеке сүйектері
 - Д) кеңсерік
 - Е) шүйде сүйек
29. Ортаңғы бассүйек шұңқырын құруға қатысатын сүйектер:
- А) маңдай сүйек
 - В) шүйде сүйек
 - С) сынатәрізді сүйек+
 - Д) тор сүйек
 - Е) шеке сүйек
30. Артқы бассүйек шұңқырын құруға қатысатын сүйектер:
- А) жоғарғы жақсүйек
 - В) бетсүйек
 - С) сынатәрізді сүйек
 - Д) шүйде сүйек+
 - Е) мұрын сүйек

Есептер:

№1. Мойындырық тесік бас қаңқасының төменгі бөлігінде орналасқан. Ол арқылы нервтер мен ірі вена тамырлары өтеді. Егер де осындай ірі вена тамырлары жарылатын болса бас қаңқасының қай қуысына қан құйылу болады?

Жауап: Вена тамырларының қан ұйылу артқы ми шұңқырына таралады.

№2. Конъюнктивит нәтижесінде көз ұясынан ірің шыға бастады мұрын қуысына қабыну процесі көз ұясында мұрын қуысынан қай өзек бойына қатысады?

Жауап: Қабынудың қанат-таңдай шұңқырына өтуі төменгі көз шарасы саңылауынан.

Сабақ №5

1. Тақырыбы: Бас пен тұлға сүйектерінің қосылыстары: құрылысы және қызметі.

2. Мақсаты: Бас сүйектерінің қосылыстары. Омыртқа бағанасының бассүйекпен қосылуы және тұлға сүйектерінің қосылыстарын оқыту.

3. Оқыту міндеттері: Буындардың жіктелуін білу, құрылымдық элементтерін және қосалқы аппараттарын, бас, тұлға, сүйектерінің қосылыстарын студенттерге үйрету.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Қосылыстардың жіктелуі.
2. Үздіксіз қосылыстардың түрлері.
3. Үздікті қосылыстардың түрлері, мысалдары.
4. Буындардың құрамды бөліктері.
5. Омыртқа бағанасы, сипаттамасы, маңызы.
6. Бүтін кеуде торы.
7. Бассүйек қосылыстары.
8. Шықшыт буыны

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізудің негізгі формалары/әдістері/ технологиялары:

Кіші топтарда анатомиялық препараттармен, қаңқамен, бассүйекпен, муляждармен, плакаттармен жұмыс. «Пирогов» интерактивті анатомиялық тақтасында жұмыс.

6. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері:

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфофизиология кафедрасы		
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		044-42/11 40 беттің 22 беті

Анатомиялық құрылымдарды қаңқада, бассүйекте, муляждарда, плакаттарда, «Пирогов» интерактивті анатомиялық тақтасында көрсету арқылы ауызша сұрау және/немесе тестілік тапсырмаларды және жағдайлық есептерді шешу.

7. Әдебиет:

Силлабуста Оқу ресурстары 11 пунктта көрсетілген

8. Бақылау (сұрақтар, тестілер, есептер):

Сұрақтар:

1. Сүйектер қосылыстарының жіктелуі.
2. Үздіксіз қосылыстардың түрлері.
3. Үздікті қосылыстар.
4. Буындардың құрылымдық бөліктері.
5. Буындардың жіктелуі (пішіні, құрылысы, қызметтері бойынша).
6. Омыртқалар қосылыстары.
7. Қабырғалардың омыртқа бағанасы және төспен қосылыстары.
8. Кеуде торы.
9. Бассүйек сүйектерінің қосылыстары.
10. Шықшыт буыны.
11. Омыртқа бағанасының бассүйекпен қосылысы.
12. Төс-бұғана буыны.

Тесттер:

1. Омыртқа бағанасының артқа дөңестенген иілісі:

- A) Мойын лордозы
- B) Бел лордозы
- C) Кеуде кифозы+
- D) Қасаға симфизі
- E) Сколиоз

2. Омыртқа бағанасының алға қарай дөңестенген иілісі:

- A) Сегізкөз кифозы
- B) Бел лордозы+
- C) Кеуде кифозы
- D) Қасаға симфизі
- E) Сколиоз

3. Бүйірлік қисаюдың аталуы:

- A) Сегізкөз кифозы
- B) Бел лордозы
- C) Кеуде кифозы
- D) Қасаға симфизі
- E) Сколиоз+

4. Сүйектер арасында дәнекер тін орналасқан қосылыс:

- A) синхондроз
- B) синостоз
- C) синдесмоз+
- D) диартроз
- E) гемиартроз

5. Сүйектер арасында шеміршек тін орналасқан қосылыс:

- A) синхондроз+
- B) синостоз
- C) синдесмоз
- D) диартроз
- E) гемиартроз

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфофизиология кафедрасы		
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		044-42/11 40 беттің 23 беті

6. Сүйектер арасында сүйектік тін орналасқан қосылыс:

- A) синхондроз
- B) синостоз+
- C) синдесмоз
- D) диартроз
- E) гемиартроз

7. Анатомиялық жеке орналасқан, бірақ бірге қызмет атқаратын буындар:

- A) қарапайым буындар
- B) күрделі буындар
- C) кешенді буындар
- D) үйлесімді буындар+
- E) жартылай буындар

8. Үш және одан да көп сүйектерден түзілген буын:

- A) қарапайым буын
- B) күрделі буын+
- C) кешенді буын
- D) үйлесімді буын
- E) жартылай буын

9. Буындардың қосымша тетіктері:

- A) буындық бет
- B) буындық диск+
- C) буындық қуысы
- D) буындық қапшысы
- E) синовиалдық сұйықтық

10. Буындық диск болады:

- A) тізелік буында
- B) сирақ-асықтық буында
- C) кәрі жілік-білезік буынында+
- D) иық-кәрі жіліктік буында
- E) ұршық буынында

11. Сары байламдар арқылы қосылады:

- A) омыртқа денелері
- B) омыртқалардың көлденең өсінділері
- C) омыртқалардың қылқандық өсінділері
- D) омыртқалардың доғалары+
- E) омыртқалардың буындық өсінділері

12. Шықшыт буыны жатады:

- A) үйлесімді буынға+
- B) шартәрізді буынға
- C) цилиндр тәрізді
- D) бір білікті буынға
- E) жалпақ буынға

13. Көпбілікті буындарға жатады:

- A) айдаршықтәрізді буындар
- B) цилиндртәрізді буындар
- C) шартәрізді буындар+
- D) шығыршықтәрізді буындар
- E) элипстәрізді буындар

14. Бір білікті буындар:

- A) иықтық буын
- B) тоқпан-шынтақ жілік буыны+

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфофизиология кафедрасы		044-42/11
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		40 беттің 24 беті

- С) кәрі жілік-білезіктік буын
 D) ұршық буыны
 E) тізе буыны
 15. Екі білікті буындар:
 A) тоқпан жілік-шынтактық буын
 B) кәрі жілік-білезіктік буын+
 C) ұршық буыны
 D) тоқпан-кәрі жіліктік буын
 E) иықтық буын
 16. Сагитталды білік айналасындағы қозғалыс:
 A) әкелу+
 B) айналу
 C) шеңбер бойынша қозғалыс
 D) бұғу
 E) жазу
 17. Фронталды білік айналасындағы қозғалыс:
 A) әкелу
 B) бүйір ығысуы
 C) әкету
 D) жазу+
 E) айналу

Есептер:

№1. Самай-астыңғы жақ буынында бірнеше қозғалыстар болады: жақты көтеру, түсіру, алға, артқа қозғалу, оң-солға қозғау. Кейде артық қозғалғанда осы шығып кету болады. Бұның болмауына қандай анатомиялық құрылым кедергі жасайды?

Жауап: Самай-астыңғы жақ буынның алға шығып кетуіне кедергі жасайтын самай сүйегінің буындық төмпешігі.

№2. Биіктіктен вертикальді құлаған адамда бел омыртқасында компрессиондық сынық болады. Омыртқа бағанасының бел бөлігіндегі лордоз үлкейеді. Бұл иілімнің үлкеюіне омыртқа бағанасының қай жалғамасының жарақаттануы әкеліп соқты.

Жауап: Омыртқа бағанасының бел бөлігінің лордозының үлкеюіне осы бөлімнің алдыңғы ұзын байламы бүтіндігінің бұзылуы алып келеді

Сабақ № 6

1.Тақырыбы: Иық белдеуі және қолдың еркін бөлігі сүйектерінің қосылыстары: құрылысы және қызметі. Жамбас белдеуі мен аяқтың еркін бөлігі сүйектерінің қосылыстары: құрылысы және қызметі.

2. Мақсаты: Иық белдеуі және қолдың еркін бөлігі сүйектерінің қосылыстарын оқыту. Жамбас белдеу сүйектері мен аяқтың еркін бөлігі сүйектерінің қосылыстарының құрылысы мен қызметін білу.

3.Оқыту міндеттері: Буындардың жіктелуін білу, құрылымдық элементтерін және қосалқы аппараттарын, иық белдеуі және қолдың еркін бөлігі сүйектерінің қосылыстарын студенттерге үйрету. Жамбас белдеуі мен аяқтың еркін бөлігі сүйектердің қосылыстарын студенттерге үйрету, біліктерді анықтай отырып қозғалыстарды білу керек.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Акромиальді-бұғана буындарының құрылыс
2. Иық буындарының құрылысы.
3. Шынтақ буындарының құрылысы.
4. Кәріжілік білек буындарының құрылысы.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфофизиология кафедрасы		044-42/11
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		40 беттің 25 беті

5. Қол ұшы буындарының құрылысы.
6. Жамбасты түзетін сүйектерді атаңыз және көрсетіңіз.
7. Жамбасты біртұтас ретінде байланыстыратын буындарды көрсетіңіз және атаңыз.
8. Жамбас сан буындарының құрылысының ерекшеліктері.
9. Тізе буын құрайтын сүйектері және буындық беттерін атаңыз.
10. Сирақ-аяқ ұшы буындарының құрылысының ерекшеліктері.
11. Аяқ ұшы буындарын (Шопар және Лисфранк буындары) атаңыз және көрсетіңіз.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізудің негізгі формалары/әдістері/ технологиялары:

Кіші топтарда анатомиялық препараттармен, қаңқамен, муляждармен, плакаттармен жұмыс. «Пирогов» интерактивті анатомиялық тақтасында жұмыс.

6. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері:

Анатомиялық құрылымдарды қаңқада, муляждарда, плакаттарда, «Пирогов» интерактивті анатомиялық тақтасында көрсету арқылы ауызша сұрау және/немесе тестілік тапсырмаларды және жағдайлық есептерді шешу.

7. Әдебиет:

Силлабуста Оқу ресурстары 11 пунктта көрсетілген

8. Бақылау (сұрақтар, тестілер, есептер):

Сұрақтар:

1. Иық буыны.
2. Шынтақ буыны.
3. Қол ұшы буындары.

Тесттер:

1. Шынтақ буыны құрылысы бойынша:

- A) Қарапайым
- B) Күрделі+
- C) Үйлесімді
- D) Кешенді
- E) Анкилоз

2. Иық буыны құрылысы бойынша:

- A) Қарапайым+
- B) Күрделі
- C) Үйлесімді
- D) Кешенді
- E) Анкилоз

3. Кәрі жілік-білезік буыны құрылысы бойынша:

- A) Қарапайым
- B) Күрделі+
- C) Үйлесімді
- D) Кешенді
- E) Анкилоз

4. Сүйектер арасында дәнекер тін орналасқан қосылыс:

- A) синхондроз
- B) синостоз
- C) синдесмоз+
- D) диартроз
- E) гемиартроз

5. Сүйектер арасында шеміршек тін орналасқан қосылыс:

- A) синхондроз+
- B) синостоз
- C) синдесмоз

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфофизиология кафедрасы		
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		044-42/11 40 беттің 26 беті

- D) диартроз
 E) гемиартроз
 6. Сүйектер арасында сүйектік тін орналасқан қосылыс:
 A) синхондроз
 B) синостоз+
 C) синдесмоз
 D) диартроз
 E) гемиартроз
 7. Қол басының бунақаралық буындарындағы қозғалыстар:
 A. айналу
 B. бүгу+
 C. шеңберлік қозғалу
 D. әкелу
 E. әкету
 8. Иықтық буынға жатады:
 A. буындық диск
 B. мениск
 C. буындық мениса
 D. тоқпан жіліктің басы+
 E. жауырынның көлденең төменгі байламы
 9. Жауырынның меншікті байламдары:
 A. иықтық өсінді-бұғаналық байлам
 B. сары байлам
 C. құстұмсық-тоқпан жіліктік байлам
 D. жауырынның көлденең жоғарғы байламы+
 E. шап байламы
 10. Бір білікті буындар:
 A. иықтық буын
 B. тоқпан-шынтак жілік буыны+
 C. кәрі жілік-білезіктік буын
 D. ұршық буыны
 E. тізе буыны
 11. Екі білікті буындар:
 A. тоқпан жілік-шынтактық буын
 B. кәрі жілік-білезіктік буын+
 C. ұршық буыны
 D. тоқпан-кәрі жіліктік буын
 E. иықтық буын
 12. Анатомиялық жеке орналасқан, бірақ бірге қызмет атқаратын буындар:
 A) қарапайым буындар
 B) күрделі буындар
 C) кешенді буындар
 D) үйлесімді буындар+
 E) жартылай буындар
 13. Үш және одан да көп сүйектерден түзілген буын:
 A) қарапайым буын
 B) күрделі буын+
 C) кешенді буын
 D) үйлесімді буын
 E) жартылай буын
 14. Буындардың қосымша тетіктері:

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфофизиология кафедрасы		
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		044-42/11 40 беттің 27 беті

- A) буындық бет
- B) буындық диск+
- C) буындық қуысы
- D) буындық қапшысы
- E) синовиалдық сұйықтық
- 15. Буындық диск болады:
 - A) тізелік буында
 - B) сирақ-асықтық буында
 - C) кәрі жілік-білезік буынында+
 - D) иық-кәрі жіліктік буында
 - E) ұршық буынында
- 16. Көпбілікті буындарға жатады:
 - A) айдаршықтәрізді буындар
 - B) цилиндртәрізді буындар
 - C) шартәрізді буындар+
 - D) шығыршықтәрізді буындар
 - E) эллипстәрізді буындар
- 17. Кәрі жілік-білезіктік буын пішіні бойынша:
 - A. эллипстәрізді буын+
 - B. шартәрізді буын
 - C. жалпақ буын
 - D. цилиндртәрізді буын
 - E. ертоқымтәрізді буын
- 18. Ертоқымтәрізді буындарға жатады:
 - A. бас бармақтың білезік-алақан сүйектік буыны+
 - B. шықшыт буыны
 - C. кәрі жілік-білезік буыны
 - D. тоқпан-шынтақ жілік буыны
 - E. білезіктің орталық буыны
- 19. Шығыршықтәрізді буындар:
 - A. иық буыны
 - B. ұршық буыны
 - C. шынтақ жілік-білезіктік буын
 - D. бунақаралық буындар+
 - E. қабырға басының буыны
- 20. Цилиндртәрізді буындарға жатады:
 - A. тоқпан-кәрі жілік буыны
 - B. проксималды кәрі-шынтақ жілік буыны+
 - C. иық буыны
 - D. ауыз омыртқа-шүйделік буын
 - E. төс-бұғана буыны
- 21. Шартәрізді буындарға жатады:
 - A. иық буыны+
 - B. тізе буыны
 - C. тоқпан-шынтақ жілік буыны
 - D. кәрі жілік-білезік буыны
 - E. бунақаралық буындар
- 22. Сагитталды білік айналасындағы қозғалыс:
 - A. әкелу+
 - B. айналу
 - C. шеңбер бойынша қозғалыс

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфофизиология кафедрасы		044-42/11
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		40 беттің 28 беті

- D. бұгу
E. жазу
23. Фронталды білік айналасындағы қозғалыс:
A. әкелу
B. бүйір ығысуы
C. әкету
D. жазу+
E. айналу

Есептер:

№1. Кәріжлік білезік буынының рентген суреттемесінде медиальды бөлігінде «рентгендік саңылау» кеңейген. Бұл патологияға жатады ма?

Жауап: Рентген суреттемесінің кәріжілік білезік буынының медиальды бөлігінде саңылау кеңейген себебі, онда буындық диск орналасқан.

№2. Қолда ең көп кездесетін жарақат, иық буынының шығып кетуі. Қандай анатомиялық факторлар шығып кетуге себеп болатынын көрсет.

Жауап: Жиі шығып кетуге себепкер болатын: жақсы дамыған жалғаманың болмауы, буындық қапшықтың бостығы, буындық беттерінің бір бірімен сәйкес келмеуі.

№3. Шешесі 7 жасар қызын хирургқа әкелді. Әкелген себебі: қызының білегі шынтақ буынынан 180^0 –тан көпке жазылады. Бірақ хирург патология таппады, шешесін жұбатты. Неге хирург 180^0 жазылатынын патология деп таппады?

Жауап: Балаларда және кейбір әйелдерде аса көп білектің жазылатыны, жалғамалар аппаратының осалдығынан, шынтақ өсіндісінің мөлшерінің кішкентайлығынан болады.

№4. Шопар буынының сызығымен жарақатқа ұшыраған аяқты хирург алынуын жүргізу керек. Бұл белгіленген операцияны жүргізу үшін қай жалғаманы кесі керек?

Жауап: Аяқтың шопар буынында сызық жүргізу үшін екі айырық жалғаманы кесу керек (өкше-ладья тәріздес және өкше-текше тәріздес).

№5. Спортшы ұзындыққа секіру кезінде жамбас сан буынында қатты ауырсыну байқалды биіктіктен жерге қонар сәтінде Травматологтың қарауында болғанда, науқас санның бұғу қиынға соқты. Дәрігер диагностикасында жамбас сан буынының шығуы байқалды. Бұл жарақатта жамбас сан буынында қандай жалғамалар зардап шекті.

Жауап: Айтылған жағдайларда көбінесе мықын сан жалғамалары зардап шекті.

№ 6 Науқаста шонданай нервсінің қабынуынан кейін санның артқы топ бұлшықетінің параличті асқыну берді. Берілген асқыну төменгі аяқ белдемесінде қандай қозғалыс бұзылғаны байқалған?

Жауап: Науқасқа бұғу және санды сыртқа қарай аудару қиындау түседі.

Сабақ №7

1. Тақырыбы: Бас және мойын бұлшықеттері мен шандырлары: құрылысы, топографиясы және қызметі.

2. Мақсаты: Бас және мойынның бұлшықеттерінің құрылысын, топографиясын және Қанмен қамтамасыз етілуі, веналық ағымы, нервтендірілуі білу.

3. Оқыту міндеттері: Муляждардан, планшеттерден студент мойын және бас бұлшықеттерін көрсете білу, таба алу керек. Айрықша ерекшеліктерін, қызметін білу керек.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Мимикалық бұлшықеттердің ерекшеліктері.
2. Мимикалық бұлшықеттердің, құрылысы, қызметі.
3. Шайнау бұлшықеттері, құрылысы, шандыры, қызметі.
4. Мойын бұлшықеттерінің жіктелуі.
5. Мойын бұлшықеттерінің шандырлары.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізудің негізгі формалары/әдістері/ технологиялары:

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфофизиология кафедрасы		
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		044-42/11 40 беттің 29 беті

Кіші топтарда анатомиялық препараттармен, торспен, планшеттермен, плакаттармен жұмыс. «Пирогов» интерактивті анатомиялық тақтасындажұмыс.

6. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері:

Анатомиялық құрылымдарды торста, планшеттерде, плакаттарда, «Пирогов» интерактивті анатомиялық тақтасында көрсету арқылы ауызша сұрау және/немесе тестілік тапсырмаларды және жағдайлық есептерді шешу.

7. Әдебиет:

Силлабуста Оқу ресурстары 11 пунктта көрсетілген

8. Бақылау (сұрақтар, тестілер, есептер):

Сұрақтар:

1. Мимикалық бұлшықеттердің басқа қаңқалық бұлшықеттерден ерекшелігі.
2. Бассүйектің күмбезі мен құлақ қалқаны бұлшықеттерінің құрылысы және қызметі
3. Шайнау бұлшықеттері, қанмен қамтамасыз етілуі
4. Бастың сүйек-шандырлы және бұлшықет аралық кеңістіктер.
5. Мойын бұлшықеттерінің жіктелуі, қанмен жабдықталуы
6. Беткей мойын бұлшықеттері, қанмен жабдықталуы
7. Терең мойын бұлшықеттері, қанмен жабдықталуы
8. Тіл асты сүйектерінің жоғары және төмен жатқан бұлшықеттері, қанмен жабдықталуы

Тесттер:

1. Бастың бұлшықеттері:
 - A) мойынның теріастындағы бұлшықеті
 - B) шайнау бұлшықеті+
 - C) үлкен кеуде бұлшықеті
 - D) арқаның аса жалпақ бұлшықеті
 - E) иықтың екі басты бұлшықеті
2. Мойынның беткей бұлшықеттері:
 - A) мойынның теріастындағы бұлшықеті+
 - B) шайнау бұлшықеті
 - C) үлкен кеуде бұлшықеті
 - D) арқаның аса жалпақ бұлшықеті
 - E) иықтың екі басты бұлшықеті
3. Жоғарғы жақ сүйекті көтеретін бұлшықет:
 - A) латеральды қанаттәрізді бұлшықет
 - B) самай бұлшықет+
 - C) ауыздың дөңгелек бұлшықеті
 - D) ұрт бұлшықеті
 - E) үлкен бет бұлшықеті
4. Төменгі жақ сүйектің тәждік өсіндісіне бекитін бұлшықет:
 - A) меншікті шайнау бұлшықеті
 - B) самай бұлшықеті+
 - C) медиальды қанаттәрізді бұлшықет
 - D) латеральды қанаттәрізді бұлшықет
 - E) ұрт бұлшықеті
5. Көзді жұматын мимикалық бұлшықет:
 - A) самай бұлшықет
 - B) меншікті шайнау бұлшықет
 - C) медиальды қанаттәрізді бұлшықет
 - D) латеральды қанаттәрізді бұлшықет
 - E) көздің дөңгелек бұлшықеттері +

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфофизиология кафедрасы		
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		044-42/11 40 беттің 30 беті

6. Жоғары ерінді көтеретін бастың мимикалық бұлшықеті:

- A) m.buccinator
- B) m.levator labii superioris+
- C) m.levator anguli oris
- D) m.depressor labii inferioris
- E) m.depressorangulioris

7. Бастың бұлшықеті қатысады.

- A) сөйлеуге +
- B) әкелуге
- C) әкетуге
- D) жазуға
- E) бүтуге

8. Мимикалық бұлшықеттердің ерекшелігі:

- A) теріге бекиді+
- B) сүйектерден басталып, сүйектерге бекиді
- C) жұтуға қатысады
- D) бүтуге қатысады
- E) жазуға қатысады

9. Басты бұрғанда вертикалды калыпта ұстайтын мойын бұлшықеті:

- A) мойынның беткей бұлшықет
- B) төсбұғана емізік тәрізді +
- C) жақ – тіласты
- D) қосқарыншалы
- E) біз тіласты бұлшықеті

10. Тіл асты сүйегінен жоғарғы жататын бұлшықеттер:

- A) жауырын-тіласты бұлшықет
- B) қос қарыншалы бұлшықет+
- C) төс-тіласты бұлшықеті
- D) төс-тіласты бұлшықеті
- E) төс –қалқанша бұлшықеті

11. Тіл асты сүйегінен төмен жатқан бұлшықеттер:

- A) төс-тіл асты бұлшықеті+
- B) біз-тіл асты бұлшықеті
- C) жақсүйек-тіл асты бұлшықеті
- D) қосқарыншалы бұлшықеті
- E) иек-тіласты бұлшықет

12. Тіласты сүйегінің астында орналасқан мойын бұлшықеті:

- A) сатылық алдыңғы бұлшықет
- B) жауырын-тіласты бұлшықеті+
- C) мойынның ұзын бұлшықеті
- D) қос қарыншалы бұлшықет
- E) иек-тіласты бұлшықеті

13. Тіластыүстілік бұлшықеттер:

- A) төс-қалқанша бұлшықеті
- B) қос қарыншалы бұлшықет+
- C) қалқанша – тіласты бұлшықет
- D) жауырын-тіласты бұлшықеті
- E) самай бұлшықеті

14. Мимикалық бұлшықет:

- A) көздің дөңгелек бұлшықеті+
- B) медиалді қанаттәрізді бұлшықет

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфофизиология кафедрасы		
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		044-42/11 40 беттің 31 беті

- С) шайнау бұлшықеті
 D) самай бұлшықеті
 E) қос қарыншалы бұлшықет
15. Тіласты сүйегінің астында орналасқан мойын бұлшықеті:
 A) сатылық алдыңғы бұлшықет
 B) жауырын-тіласты бұлшықеті+
 C) мойынның ұзын бұлшықеті
 D) қос қарыншалы бұлшықет
 E) иек-тіласты бұлшықеті
16. Мимикалық бұлшықеттердің ерекшелігі:
 A) теріге бекиді+
 B) сүйектерден басталып, сүйектерге бекиді
 C) жұтуға қатысады
 D) бүгуге қатысады
 E) жазуға қатысады
17. Мимикалық бұлшықеттерге тән құрылымдық және топографиялық ерекшеліктер:
 A) тері астында, беткей орналасады+
 B) кеуде торын жоғары тартады
 C) төменгі жақсүйегін түсіреді
 D) тіласты сүйегін көтереді
 E) төменгі жақсүйекті қозғалысқа келтіреді
18. Шайнау бұлшықеттеріне тән ерекшеліктер:
 A) төменгі жақсүйекке бекиді+
 B) тіласты сүйегін көтереді
 C) беттегі табиғи тесіктердің айналасында орналасқан
 D) ішкі жан күйді көрсетеді
 E) теріге бекінеді
19. Меншікті шайнау бұлшықеті басталатын сүйек:
 A) сынатәрізді сүйектің қанаттәрізді өсіндісі
 B) бетсүйек доғасы+
 C) көзжас сүйек
 D) жоғарғы жақсүйектің альвеолды доғасы
 E) тіласты сүйегі
20. Шайнау бұлшықеттері:
 A) ұрт бұлшықеті
 B) медиалді қанаттәрізді бұлшықет+
 C) үлкен бетсүйек бұлшықеті
 D) кіші бетсүйек бұлшықеті
 E) ауыздың дөңгелек бұлшықеті

Есептер:

№1. Мимикалық бұлшық еттердің ерекшеліктерін жасайтын: олардың фасциясының болмауы, сүйектен басталып, теріге байланатыны. Қай бұлшық еттің фасциясы болсын, сүйектен басталып, сүйекке байланады.

Жауап: Бұл бұлшық ет-ұрт бұлшықеті.

№2. Басы жарақаттанған адамда астыңғы жағы алға қозғала алмай қалды. Бұл қай бұлшық еттің жарақатынан болады?

Жауап: Астыңғы жақтың алға жылжымай дамуы. Латеральді қанаттың бұлшық етінің жарақаттануынан болады.

№3. Мойын аймағы жарақат алғанда қатты қан ақты, бұл ауалы эмболия асқынуымен аяқталды. Бұндай мойын аймағында жарақат болғанда не әсер етеді. Кеуде қуысындағы терең тыныстың болуы мойын ауа тамырлары

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфофизиология кафедрасы		
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		044-42/11 40 беттің 32 беті

Жауап: Мойын аймағы жарақат алғанда мұндай асқынулардың пайда болуындағы ерекшеліктер

- мойын аймағында көп вена және артерия орналасқан.
- тыныс алуға көптеген бұлшықеттер қатысады.
- көп шандыр, тамырдың солуына жол бермейді.
- кеуде қуысының теріс тыныстың болуы, мойын тамырларының ауаны тартуға қажеттілік етеді.

Сабақ №8

1. Тақырыбы: Тұлға бұлшықеттері және шандырлары: құрылысы, топографиясы және қызметі. Қанмен қамтамасыз етілуі, веналық ағымы, нервтендірілуі.

2. Мақсаты: Тұлға бұлшықеттерін және шандырларының құрылысын, топографиясын және қызметін білу.

3. Оқыту міндеттері: Тұлға бұлшықеттерін препараттан көрсетіп қоймай, олардың латынша аттарын, басталар және бекітін жерлерін, шандырын, қызметін білу.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Кеуде бұлшықеттері жіктелуі.
2. Кеуде бұлшықеттерінің шандырлары.
3. Көкеттің құрылысы.
4. Арқа бұлшықеттерінің жіктелуі.
5. Арқа шандырлары..
6. Іш аймағы.
7. Іш бұлшықеттерінің жіктелуі.
8. Шап өзегінің құрылысы.
9. Практикалық медицинада іш қабырғасының «әлсіз жерлерін» білу.

5. Оқыту және оқыту әдістері/технологиялары:

Кіші топтарда анатомиялық препараттармен, торспен, планшеттермен, плакаттармен жұмыс. «Пирогов» интерактивті анатомиялық тақтасында жұмыс.

6. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері:

Анатомиялық құрылымдарды торста, планшеттерде, плакаттарда, «Пирогов» интерактивті анатомиялық тақтасында көрсету арқылы ауызша сұрау және/немесе тестілік тапсырмаларды және жағдайлық есептерді шешу.

7. Әдебиет:

Силлабуста Оқу ресурстары 11 пунктта көрсетілген

8. Бақылау (сұрақтар, тестілер, есептер):

Сұрақтар:

1. Кеуденің беткей бұлшықеттері.
2. Кеуденің терең бұлшықеттері.
3. Көкеттің тесіктері мен үшбұрыштары.
4. Кеуде бұлшықеттері мен көкеттің қызметтері.
5. Арқаның беткей бұлшықеттері, құрылысы, қызметі.
6. Арқаның терең бұлшықеттері, құрылысы және қызметі.
7. Адамның дене қозғалысындағы арқа бұлшықеттерінің маңызы.
8. Іштің алдыңғы бұлшықеттері, құрылысы, қызметі.
9. Іштің бүйір бұлшықеттері, құрылысы, қызметі.
10. Іштің артқы бұлшықеттері құрылысы, қызметі.
11. Тік бұлшықеттің қынабы, құрылысы, қызметі.
12. Іштің ақ сызығы, кіндік сақинасы.
13. Шап өзегінің қабырғалары.
14. Шап өзегінің сыртқы сақинасының құрылысы
15. Шап өзегінің ішкі сақинасының құрылысы.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфофизиология кафедрасы		
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		044-42/11 40 беттің 33 беті

16. Шап өзегінде орналасқан ағзалар. Жыныстық ерекшеліктері.

Тесттер:

1. Арқаның бұлшықеттері :

- A) Мойынның теріастындағы бұлшықеті
- B) Шайнау бұлшықеті
- C) Үлкен кеуде бұлшықеті
- D) Арқаның аса жалпақ бұлшықеті+
- E) Иықтың екі басты бұлшықеті

2. Арқаның бұлшықеті:

- A) қос қарыншалы
- B) төртбасты
- C) ромбтәрізді+
- D) бүккіш
- E) жартылай сіңірлі

3. Трапециятәрізді бұлшықет жатады:

- A) Бастың бұлшықеттеріне
- B) Мойынның бұлшықеттеріне
- C) Арқаның бұлшықеттеріне+
- D) Кеуде бұлшықеттеріне
- E) Жамбас бұлшықеттеріне

4. Кеуде бұлшықеттері:

- A) Мойынның теріастындағы бұлшықеті
- B) Шайнау бұлшықеті
- C) Үлкен кеуде бұлшықеті+
- D) Арқаның аса жалпақ бұлшықеті
- E) Иықтың екі басты бұлшықеті

5. Іш бұлшықеттері:

- A) Мойынның теріастындағы бұлшықеті
- B) Шайнау бұлшықеті
- C) Үлкен кеуде бұлшықеті
- D) Іштің тік бұлшықеті+
- E) Иықтың екі басты бұлшықеті

6. Арқаның беткей бұлшықеті:

- A) трапециялық бұлшықет+
- B) көп бөлінген бұлшықет
- C) мойынның қылқан бұлшықеті
- D) пирамидалық бұлшықет
- E) мойынның ұзын бұлшықеті

7. Денені тіктеп тұратын арқаның терең бұлшықеті:

- A) m.trapezius
- B) m.latissimus dorsi
- C) m.rhomboideus minor
- D) m.erector spinae+
- E) m. rhomboideusmajor

8. Бірінші қабырға мен бұғана аралығындағы бұлшықет:

- A) кеуделік үлкен бұлшықет
- B) кеуделік кіші бұлшықет
- C) бұғанаасты бұлшықеті+
- D) кіші ромбтәрізді бұлшықет
- E) омыртқа бағанасын тіктейтін бұлшықет

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфофизиология кафедрасы		044-42/11
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		40 беттің 34 беті

9. Іштің тік бұлшықетінің қынабының артқы қабырғасы кіндіктен жоғары:

- A) іштің қиғаш бұлшықет апоневрозы
- B) іштің қиғаш бұлшықет апоневрозының алдыңғы табақшасы
- C) іштің қиғаш бұлшықет апоневрозының артқы табақшасы+
- D) пирамидальды бұлшықет апоневрозы
- E) іш бұлшықет апоневрозы

10. Шап өзегінің артқы қабырғасы дамиды:

- A) қиғаш сыртқы бұлшықеттің апоневрозы
- B) қиғаш ішкі бұлшықеттің апоневрозы
- C) көлденең бұлшықеттің апоневрозы
- D) көлденең шандыр+
- E) шап жалғамасы

11. Арқаның беткей бұлшықеттеріне жататын бұлшықеттер:

- A) артқы жоғарғы тісті бұлшықет+
- B) жартылай қылқанды бұлшықет
- C) омыртқа бағанасын тікейтетін бұлшықет
- D) көпбөлікті бұлшықеттер
- E) айналдырғыш бұлшықеттер

12. Үлкен ромбтәрізді бұлшықет бекитін сүйек:

- A) II-V қабырғалар бұрышына
- B) жауырынның жоғарғы жиегі
- C) жауырынның медиалді жиегі+
- D) жауырынның латералді жиегі
- E) жауырынның акромиондық өсіндісі

13. Арқаның терең бұлшықеттеріне жататын бұлшықеттер:

- A) жауырынды көтеретін бұлшықет
- B) ромбтәрізді бұлшықеттері
- C) көлденең-қылқанды бұлшықет+
- D) арқаның аса жалпақ бұлшықеті
- E) трапециятәрізді бұлшықет

14. Үлкен кеуде бұлшықеті бекитін сүйек:

- A) тоқпан жіліктің төмпешікаралық жүлгесі
- B) тоқпан жіліктің үлкен төмпешігінің қыры+
- C) жауырынның құс тұмсықты өсіндісі
- D) жауырынның медиальді жиегі
- E) жоғарғы сегіз қабырғаның шеміршектері

15. Кіші кеуде бұлшықеті басталады:

- A) I-II қабырға
- B) VI-VIII қабырға
- C) II-V қабырға+
- D) төс
- E) бұғана

16. Кеуде торын кеңейтуге көмектесетін бұлшықет:

- A) үлкен кеуде бұлшықеті+
- B) дельтатәрізді бұлшықеттер
- C) иық бұлшықеті
- D) иық-құстұмсық бұлшықет
- E) артқы төменгі тісті бұлшықет

17. Қабырғаны түсіретін бұлшықеттер:

- A) сыртқы қабырғааралық бұлшықеттер
- B) ішкі қабырғааралық бұлшықеттер+

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфофизиология кафедрасы		
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		044-42/11 40 беттің 35 беті

- С) дельтатәрізді бұлшықеті
 D) иық бұлшықеті
 E) артқы жоғарғы тісті бұлшықет
18. Көкеттің қызметі:
 A) тыныс алу бұлшықеті+
 B) қабырғаны түсіретін бұлшықеті
 C) омыртқа бағанасын бұгу
 D) омыртқа бағанасын жазу
 E) омыртқаны айналдыру
19. Шап өзегінің қабырғасы:
 A) дельтатәрізді бұлшықеті
 B) іштің тік бұлшықеті
 C) белдің шрашы бұлшықеті
 D) шап байламы+
 E) іштің ақ сызығы
20. Алдыңғы іш қабырғасының артындағы терең шап өзегі сәйкес:
 A) шап өзегі медиалды бөлігі
 B) қуықалды шұңқыр
 C) шап өзегінің латериалды бөлігі+
 D) тамырлы шұңқыр
 E) іштің ақ сызығы

Есептер:

№1. Емдеу денешынықтыру дәрігері іштің формасын қалыпты ұстау үшін іштің тік бұлшықетін нығайтуды ұсынады. Қандай жаттығу жасауға ұсынуға болады?

Жауап: Омыртқа жотасын бұгу және жазу жаттығуларын жасауға болады.

№2. Науқас құрсақүсті аймағында ауырсынумен шағымданған. Бұл хирург айтуынша жыланкөз құрылымдарының дамуымен түсіндіреді. Бұл аймақта әлсіз жерлерді және құрсақішілік қысымының жоғары болуы және жыланкөздердің шығатын жерлерін ата.

Жауап: Іштің ақ сызығындағы саңылаулар.

№3. Гимнастың жаттығу кезінде жетекшісі одан жауырынды түсіретін бұлшық етінің осал екенін байқады. Жетекшінің айтуымен қай бұлшық етті шынықтыру керек.

Жауап: Кіші кеуде бұлшық етімен бұғана асты бұлшық етін шынықтыру керек.

Сабақ №9

1.Тақырыбы: Иық белдеуі мен қолдың еркін бөлігінің бұлшықеттері мен шандырлары: құрылысы, топографиясы және қызметі. Жамбас белдеуі мен аяқтың еркін бөлігінің бұлшықеттері, шандырлары: құрылысы, топографиясы және қызметі. Тері және оның туындылары.

2.Мақсаты: Иық белдеуі мен қолдың еркін бөлігі бұлшықеттерінің құрылысын, қызметін, шандырларын және топографиясын білу керек. Жеке бұлшықеттердің және бұлшықет топтарының қызметін айтып беру. Жамбас белдеуі мен аяқтың еркін бөлігі бұлшықеттерінің құрылысын, қызметін, шандырларын және топографиясын білу керек. Жеке бұлшықеттердің және бұлшықет топтарының қызметін айтып беру.

3. Оқыту міндеттері: Иық белдеуі және қолдың еркін бұлшықеттерін тауып, латынша атап, студенттерге көрсетіп үйрету. Жамбас белдеуі және аяқтың еркін бұлшықеттерін тауып, латынша атап, студенттерге көрсетіп үйрету.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Иық белдеуінің артқы топ бұлшықеттерінің қызметі.
2. Иық белдеуінің алдыңғы топ бұлшықеттерінің қызметі.
3. Иықтың алдыңғы топ бұлшықеттері қызметі.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфофизиология кафедрасы		
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		044-42/11 40 беттің 36 беті

4. Иықтың артқы топ бұлшықеттері қызметі.
5. Білектің алдыңғы топ бұлшықеттері қызметі
6. Білектің артқы топ бұлшықеттері қызметі
7. Қол ұшының бұлшықеттері, қызметі
8. Жамбас белдеуі бұлшықеттері, топографиясы.
9. Сан бұлшықеттері, топографиясы.
10. Сирақ бұлшықеттері, топографиясы
11. Аяқ ұшының бұлшықеттері, топографиясы.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізудің негізгі формалары/әдістері/ технологиялары:

Кіші топтарда анатомиялық препараттармен, торспен, планшеттермен, плакаттармен жұмыс. «Пирогов» интерактивті анатомиялық тақтасында жұмыс.

6. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері:

Анатомиялық құрылымдарды торста, планшеттерде, плакаттарда, «Пирогов» интерактивті анатомиялық тақтасында көрсету арқылы ауызша сұрау және/немесе тестілік тапсырмаларды және жағдайлық есептерді шешу.

7. Әдебиет:

Силлабуста Оқу ресурстары 11 пунктта көрсетілген

8. Бақылау (сұрақтар, тестілер, есептер):

Сұрақтар:

1. Иық белдеуінің артқы топ бұлшықеттері, қызметі.
2. Иық белдеуінің алдыңғы топ бұлшықеттері, қызметі.
3. Иық бұлшықеттерінің алдыңғы тобы, қызметі.
4. Иықтың артқы бұлшықеттері, қызметі.
5. Білектің алдыңғы топ бұлшықеттері, қызметі.
6. Білектің артқы топ бұлшықеттері, қызметі.
7. Қол ұшының бұлшықеттері, қызметі.
8. Жамбас белдеуінің алдыңғы топ бұлшықеттері, қызметі.
9. Жамбас белдеуінің артқы топ бұлшықеттері, қызметі.
10. Санның алдыңғы топ бұлшықеттері, қызметі.
11. Санның артқы топ бұлшықеттері, қызметі.
12. Санның медиалды топ бұлшықеттері, қызметі.
13. Сирақтың алдыңғы топ бұлшықеттері, қызметі.
14. Сирақтың артқы топ бұлшықеттері, қызметі.
15. Сирақтың латералды топ бұлшықеттері, қызметі.
16. Аяқ ұшының бұлшықеттері, қызметі.
17. Табан бұлшықеттері, қызметі.
18. Аяқтың шандырлары, сіңірлердің қынабы, қызметі..
19. Аяқтың топографиясы.

Тесттер:

1. Иық белдеуі бұлшықеттері:
 - A) Мойынның теріастындағы бұлшықеті
 - B) Шайнау бұлшықеті
 - C) Екібасты бұлшықет
 - D) Арқаның аса жалпақ бұлшықеті
 - E) Дельтатәрізді бұлшықеті+
2. Қолдың еркін бөлігінің бұлшықеттері:
 - A) Мойынның теріастындағы бұлшықеті
 - B) Шайнау бұлшықеті
 - C) Үлкен кеуде бұлшықеті

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфофизиология кафедрасы		
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		044-42/11 40 беттің 37 беті

- D) Іштің тік бұлшықеті
E) Иықтың екі басты бұлшықеті+
3. Иықты бүгетін бұлшықеттер:
A) иық бұлшықеті
B) үшбасты бұлшықеті
C) иықтың екі басты бұлшықеті+
D) үлкен дөңгелек бұлшықет
E) кіші кеуде бұлшықеті
4. Иықты жазатын бұлшықеттер:
A) кіші дөңгелек бұлшықет
B) жауырынасты бұлшықеті
C) құстұмсық-иық бұлшықеті
D) иықтың үш басты бұлшықеті+
E) иықтың екі басты бұлшықеті
5. Қолтық қуысының алдыңғы қабырғасындағы топографиялық құрылымдар:
A) бұғана- кеуде үшбұрышы+
B) үш бұрышты тесік
C) сан үш бұрышы
D) сан өзегі
E) төртбұрышты тесік
6. Кәрі жілік нервті өзегінің қабырғаларын құрайтын құрылымдар:
A) құстұмсық-иық байламы
B) тоқпан жілік+
C) иық бұлшықеті
D) иық-кәрі жілік бұлшықеті
E) иықтың екі басты бұлшықеті
7. Шынтақ буынына әсер ететін иық бұлшықеттері:
A) иықтың екі басты бұлшықет+
B) құстұмсық-иық бұлшықеті
C) дельтатәрізді бұлшықеті
D) төртбасты бұлшықет
E) үлкен дөңгелек бұлшықет
8. Иықтың алдыңғы бұлшықеттері:
A) үшбасты бұлшықет
B) иық бұлшықеті+
C) қылқанасты бұлшықеті
D) дельтатәрізді бұлшықеті
E) үлкен дөңгелек бұлшықет

Есептер:

№1 Жарақаттың нәтижесінде зардап шеккен адамда иықтың артқы тобындағы бұлшықеттердің қызметі зақымдалды. Шынтақ буынының қандай қызметі зақымдалды.

Жауап: Бұл жағдайда білекті жазу қызметінің бұзылуы байқалады.

№2. Орманда құлаған бала өткір тасқа білегімен соққы алды. Хирург қарағанда төменгі төрттен бір бөлігі білектің жарақаты байқалды. Зақымданған адам қол ұшын ішке қарай бұра алмады. Қандай бұлшықет зақымдалған?

Жауап: Жарақат кезінде төртбұрышты білек пронаторы зақымдалды.

№3 Науқаста үлкен саусақтың панарициясымен кішкене саусақтың іріндік қабынуымен аяқталды. Неге асқыну байқалды және қасында жатқан саусақ қабынды.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфофизиология кафедрасы		044-42/11
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		40 беттің 38 беті

Жауап: Білек өзектерінің синовиалды қынаптарына іріндік процессі тарады, саусақтарының бүккіштерінің синовиалды қынаптарының орналасқан жері, сол арқылы ірің шынашаққа жетті, Y-тәріздес қабыну байқалды. Көршілес саусаққа өткен жоқ, себебі екінші саусақта жеке синовиалды қынабы бар.

№4 Хирург кішігірім ота жасағанда сан тамырларындағы сан үшбұрышында кесінді жасау керек. Сан үшбұрышының шекара белгілерін ата?

Жауап: Жоғарғы шекара – шап байламы, латералды шекара-тігінші бұлшықет, медиалды шекара-санның ұзын әкелуші бұлшықеті

№5 Футбол ойыны кезінде доппен тепкен кезде сирақ буынын тез түрде аяқ ұшымен жазылады. Бұл аяқтың қозғалысын қандай бұлшықеттер жүзеге асырады?

Жауап: Бұл қозғалысты санның төртбасты бұлшықеті жүзеге асырады

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфофизиология кафедрасы		044-42/11
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		40 беттің 39 беті